

Krajinski park Strunjan
Parco naturale Strugnano
Landscape Park Strunjan

ANALIZA IN RAZVOJNE MOŽNOSTI KMETOVALCEV V
KRAJINSKEM PARKU STRUNJAN
IN NJEGOVEM VPLIVNEM OBMOČJU

1 UVOD.....	3
2 NAMEN IN CILJI.....	4
3 KOLEKTIVNA ZNAMKA "KRAJINSKI PARK STRUNJAN".....	5
3.1 Kaj je kolektivna znamka.....	4
3.2 Pravica do uporabe kolektivne znamke Krajinski park Strunjan za kmetijske pridelovalce.....	5
3.3 Možnosti za pridobitev dodatne oznake za izdelke višje kakovosti.....	6
4 MOŽNOSTI PRIDOBIVANJA NEPOVRATNIH SREDSTEV IZ RAZPISOV RAZLIČNIH VIROV.....	8
4.1 Neposredna plačila.....	8
4.2 Kmetijske subvencije in Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013.....	8
4.3 KOP.....	8
4.4 OMD.....	8
4.5 Druge subvencije ARSKTRP - Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja.....	9
4.5.1 Zaključeni razpisi.....	9
4.5.2 Aktualni razpisi.....	11
5 MOŽNOSTI ZA OPRAVLJANJE DOPOLNILNIH DEJAVNOSTI NA KMETIJI.....	12
5.1 Dopolnilna dejavnost na kmetiji.....	12
5.2 Osebno dopolnilno delo.....	17
5.3 Popoldanski s.p.....	18
6 UREDITEV NEKATERIH KMETIJSKIH POVRŠIN ZA OBISKOVANJE	22
7.2 Tematski vrtovi Strunjan.....	22
7.3 Nekaj primerov dobre prakse.....	22
7 ZAKLJUČEK.....	26
8 VIRI.....	27
9 PRILOGE.....	28

1 UVOD

Javni zavod Krajinski park Strunjan je ustanovljen z namenom, da ohrani naravne vrednote, biotsko raznovrstnost in kulturno krajino parka, ob hkratnem zagotavljanju razvojnih možnosti prebivalstva.

V uvodnem delu bomo na kratko predstavili kolektivno znamko "Krajinski park Strunjan" z dosedanjim delom ter predlogi kako bi lahko Javni zavod Krajinski park Strunjan pripomogel, da bi se za pridobitev kolektivne znamke odločilo še več kmetovalcev.

V osrednjem delu bomo preučili razvojne možnosti kmetovalcev za pridobitev finančnih sredstev v obliki subvencij in razpisov občinskih, državnih ter mednarodnih virov. Prav tako bomo preučili možnosti kmetovalcev za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.

Predstavljena bo idejna zasnova in razvojne možnosti kmetovalcev glede ukvarjanja z eno od dopolnilnih dejavnosti na kmetijskih površinah za katero menimo, da obstaja še neizkoriščen potencial.

V zaključnem delu bomo rezultate interpretirali, razmislili kje so ovire, ki se pojavljajo in ugotovili možne izboljšave.

2 NAMEN IN CILJ

Namen Analize razvojnih možnosti kmetovalcev v Krajinskem parku Strunjan in njegovem vplivnem območju je preučiti razvojne možnosti, da bi se za uporabo kolektivne znamke odločilo še več kmetovalcev. Preučili možnosti pridobivanja finančnih sredstev za kmetovalce in preučili neizkoriščen potencial kmetijskih površin.

Cilj je ugotoviti kaj bi lahko upravljavec parka naredil, da bi se za uporabo kolektivne znamke odločilo več kmetovalcev in izboljšati informiranost kmetov glede črpanja finančnih sredstev predvsem iz razpisov okolskih razpisov kot je naprimerr KOP, kar bi posledično privedlo do izboljšanja varstva narave. Pomemben cilj je prav tako nudil pomoč v obliki informacij za kmetovalce, ki želijo opravljati dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Podali bomo idejno zasnovo potencialne dopolnilne dejavnosti, kot bi lahko bila lokalno vodenje kmetov po svojih kmetijskih površinah, ki bi bile namenjene dodatno interpretiranju gojenih rastlin s poudarkom na kmetovanju na integriran ali ekološki način kar bi za Krajinski park Strunjan pomenilo dodatno popestritev iz vidika predstavitve neuzkoriščenega potenciala kot primer rabe kmetijskih površin v zavarovanem območju na razumen način.

3 KOLEKTIVNA ZNAMKA "KRAJINSKI PARK STRUNJAN"

3.1 Kaj je kolektivna znamka

Kolektivna znamka »Krajinski park Strunjan« pomeni oznako izpolnjevanja minimalnih predpisanih lastnosti ter pomena prehrabnih in kmetijsko predelovalnih proizvodov in storitev ter gostinskih in turističnih storitev na območju Krajinskega parka Strunjan.

Namen zavarovanja blaga in storitev s kolektivno znamko je poleg združevanja proizvajalcev in ponudnikov kakovostnih proizvodov in storitev na območju Krajinskega parka Strunjan, zlasti zagotoviti razpoznavnost parka, s ciljem doseči čim višjo stopnjo varstva, oziroma nadzora nad načinom pridelave in / ali predelave blaga in storitev. S tem želimo zmanjšati vplive in posege v okolje in naravo. Na tak način je moč zagotoviti najvišjo stopnjo varstva in ohranjanja okolja in narave znotraj Krajinskega parka Strunjan.

Upravičencem kolektivne znamke bi na ta način zagotovili ugled in prepoznavnost kvalitetnejših pridelkov, proizvodov in storitev s čimer bi kmetje lahko povišali svoje cene.

Kolektivna znamka je znak zaupanja, kakovosti in porekla s čim manj invazivnimi oblikami vplivov in posegov v okolje in naravo, s katerim proizvajalci in ponudniki, ki so pridobili pravico do uporabe kolektivne znamke, zagotavljajo porabnikom blaga in storitev, ki so zavarovane s kolektivno znamko, poreklo ter kakovost izdelkov in storitev.

Znak za integrirano pridelavo

Znak za ekološko pridelavo

3.2 Pravica do uporabe kolektivne znamke Krajinski park Strunjan za kmetijske pridelovalce.

Pravico do uporabe imajo tisti kmetijski pridelovalci, ki:

- kmetijske pridelke pridelujejo na območju Krajinskega parka Strunjan,
- pridelujejo kmetijske pridelke na integriran ali ekološki način,
- vse na novo zgrajene ali obnovljene podporne zidove gradijo kot suhozid oz. v primeru betonske izvedbe v izgledu suhozida: obložen z lokalnim kamnom ter nefugiran in

- upoštevajo namensko rabo zemljišč ter zakonske predpise s področja urejanja prostora in gradnje objektov.

Po dvoletnem uvajalnem obdobju bodo dodane še zahteve glede deleža mejic (vegetacijskih pasov grmovnic in dreves) na kmetijskih zemljiščih ter omejevanja rasti oz. odstranjevanja invazivnih tujerodnih vrst na vseh zemljiščih, ki so v lasti oz. upravljanju upravičenca uporabe kolektivne znamke.

O izpolnjevanju pogojev za pridobitev pravice do uporabe kolektivne znamke, skladno s pravilniki, odloči strokovna komisija na podlagi prijavnega obrazca, njegovih prilog in ogleda na terenu.

Glede na način pridelave razlikujemo med dvema izvedbama etikete, ki jo upravičenci do uporabe kolektivne znamke nalepijo na embalažo s pridelki: rumena za integrirano in zelena za ekološko pridelavo.

Poleg etiket morajo upravičenci pri prodaji na vidnem mestu izpostaviti tudi veljavni certifikat o integrirani oz. ekološki pridelavi.

Celoten projekt podeljevanja pravice do uporabe kolektivne znamke še ni zaključen in v lanskem letu smo uredili pravne in organizacijske podlage le za podeljevanje pravice kmetijskim pridelovalcem. V prihodnosti je naš namen urediti podeljevanje tudi ostalim ponudnikom na področju predelave kmetijskih pridelkov in drugih proizvodov ter na področju različnih storitev, kot so npr. gostinske in turistične storitve.

Več o načinu pridobivanja kolektivne znamke in obrazce lahko najdete v prilogah ali na spletni strani http://www.parkstrunjan.si/index.php?page=static&item=52&tree_root=1

3.3 Prodaja svežih in predelanih kmetijski proizvodov

Lastne KMETIJSKE PRIDELKE lahko pridelovalci prodajajo brez posebnih omejitev.

Po veljavni zakonodaji morajo pri prodaji pridelkov kmetje upoštevati načelo ugotavljanja kritičnih točk (HACCP - analiza tveganja na kritičnih točkah.). Kmet z izdelanim HACCP-om prevzame odgovornost za zdravstveno neoporečnost svojih pridelkov, in poda neformalno izjavo, da so pridelki pridelani v skladu z dobro kmetijsko prakso.

Pri prodaji fizičnim osebam oziroma končnim uporabnikom jim računov ni potrebno izdajati, npr. pri prodaji na stojnici in prodaji na domu. Pri poslovanju s pravno organiziranimi odjemalci (gostilne, vrtci, šole, podjetja) pa odjemalci sami pripravijo knjigovodske listine. Pri tem ni nikakršne skrbi glede plačila dodatnih davkov, saj davčne obveznosti kot kmetje poravnajo že s plačilom davka na katastrski dohodek. Le v primeru, da dohodek na kmetiji presega 25.000 EUR mora pridelovalec postati zavezanec za plačilo davka na dodano vrednost.

Prodajalci na stojnicah dokazujejo izvor blaga z vpisom v register kmečkih gospodarstev. Zadostuje dokazilo o lastni proizvodnji, ki se pridobi na pristojni kmetijsko-svetovalni službi. Če imajo kmetje že MID ali s.p. ipd, se predloži ta dokument - potrebno je torej dokazilo, da opravljajo kmetijsko dejavnost. Občina izda samo še soglasje za uporabo prostora na tržnici.

KMETIJSKI IZDELKI so na kakršenkoli način obdelani ali predelani kmetijski pridelki, npr. suho sadje, sokovi, žganje, kruh in pecivo, sir, suho mesnati izdelki, med, itd.

Pogoj za legalno prodajo kmetijskih izdelkov je registracija ustrezne dopolnilne dejavnosti na kmetiji in s tem pridobitev dovoljenja Upravne enote. Pred vsako spremembo poslovanja je potrebno sporočiti spremembo in dopolniti vlogo.

Kot pri pridelkih, morajo tudi pri izdelkih kmetje upoštevati načelo ugotavljanja kritičnih točk (HACCP). Poleg tega je pri prodaji kmetijskih izdelkov in storitev obvezno izstavljanje račune za vsak promet s fizičnimi ali pravnimi osebami, saj je pri opravljanju dopolnilne dejavnosti potrebno obvezno voditi evidenco prejetih in izdanih knjigovodskih listin. Kmet, ki na leto z dopolnilno dejavnostjo ustvari več kot 25.000 EUR prometa, se mora na Davčnem uradu registrirati kot zavezanec za plačilo davka na dodano vrednost.

Vsako predelavo živil (razen samega skladiščenja) pa je potrebno registrirati tudi na zdravstvenem inšpektoratu RS (ZIRS)- to zajema sušenje, rezanje, pečenje, kisanje, pakiranje... v primeru živil živalskega izvora pa tudi na Veterinarski upravi (VURS).

4 MOŽNOSTI PRIDOBIVANJA NEPOVRATNIH SREDSTEV IZ RAZLIČNIH VIROV

4.1 Neposredna plačila

Neposredna plačila, ki so glavni instrument za skupno kmetijsko politiko, ki jih izvaja Evropska unija. V okviru plačila za leto 2011 let, bodo poljski kmetje prejeli skupno 3,34 milijarde evrov.

4.2 Kmetijske subvencije in Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013

Na podlagi letos oddanih zbirnih vlog naj bi Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja za integrirano pridelavo sadja, grozdja, poljščin in vrtnin skupaj izplačala okoli 11 milijonov evrov subvencij (zahtevke je oddalo 5171 kmetijskih gospodarstev, največ za vinogradništvo in poljedelstvo), za ekološko kmetovanje pa naj bi 1756 kmetijam razdelili dobrih 730.000 evrov. Največ integrirane pridelave bo na poljih (dobrih 45.000 hektarjev), medtem ko ekološko pridelane poljščine rastejo na nekaj manj kot 1900 hektarjih površin. Vir: http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/dnevnik/1042377673

Je pa po drugi strani velika razlika tudi v odkupni ceni pšenice, pridelane integrirano in ekološko. Ekološki kmetje letos krušno pšenico prodajajo po 350 do 400 evrov za tono, medtem ko jo vsi drugi po 120 evrov. Pri integriranem poljedelstvu, denimo, so se povisale s 151,8 evra na 197,21 evra na hektar. Vir: <http://rolnicy.com/sl/pomoc-publiczna/nabor-wnioskow-o-przyznanie-platnosci-bezposrednich,-onw-i-rolnosrodowiskowych-za-2011-08-04.html>

4.3 Subvencije KOP – Kmetijsko okoljski ukrepi

KOP so plačila za kmetijsko okoljske podukrepe. Na primer kmet lahko na hektar pšenice v integrirani pridelavi dobi še dodatnih 332 evrov prek neposrednih plačil, skupaj torej 529,21 evra na hektar. Več o KOP-u v prilogi ali na spletni strani.

4.4 Subvencije OMD

Subvencije OMD so subvencije, ki se lahko pridobijo za različna območja z omejenimi možnostmi za kmetijske dejavnosti.

Vsako leto ministrstvo za kmetijstvo ponuja še dodatno pomoč za različne kmetijske dejavnosti na primer kot so subvencija za kmete. Ministrstvo za kmetijstvo je prvič v svojih gospodarstvih začela izvajati dejavnosti te podpore. Na spletni strani ARSKTRP redno objavljajo različne možnosti za pridobitev dodatnih sredstev. Vir: <http://www.arsktrp.gov.si/>

Zahteva za plačila, lahko kmetje uporabljajo od 15. marca do 16. maja. Kot v preteklih letih, je dovoljeno, da zahtevo v roku 25 koledarskih dni kasneje, torej do 10. junija. V tem primeru se bo za vsak dan zamude pri plačilih, ki se dolgujejo kmetu, zmanjša za 1 odstotek.

Glavna inštitucija za upravljanje s kmetijskimi trgi je Agencija RS za razvoj podeželja in kmetijske trge. Za pogoje prijave in ostale informacije ima agencija organizirano svetovalno službo za vsako regijo posebej. Kmetovalci v Krajinskem parku Strunjan se lahko obrnejo na gospo Ireno Vrhovnik 031 323 190. Več informacij najdete na <http://www.arsktrp.gov.si/>

4.5 Državni in občinski javni razpisi

Pregledali smo različne razpise na državni in občinski ravni, ki večino sredstev črpajo iz razpisov Evropske unije. Pri pregledu smo našli kar nekaj zanimivih razpisov v letu 2011 ampak je žal rok prijave najbolj zanimivih že potekel. Velikokrat se zgodi, da se razpisi ponavljajo ali se pojavljajo podobni, zato v nadaljevanju navajamo nekaj razpisov, ki so že potekli. Potekle razpise navajamo z namenom, da se spozna za kakšne dejavnosti se lahko pridobi sredstva. V primeru ponovitve pridejo v upoštevanje informacije morda za naslednja leta.

Nekaj sredstev lahko iz razpisov črpajo tudi turistična društva, ki so registrirana v občini Piran.

4.5.1 Zaključeni razpisi

JAVNI RAZPIS Ukrep 132 - Sodelovanje kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane je bil zanimiv razpis, na katerega so se lahko prijavi kmetje, ki pridelujejo integrirano ali ekološko. Rok za prijavo je bil 25.2.2011. Sredstva, ki so bila na voljo:

- do 3.000 EUR za ekološko pridelavo in predelavo (shema Skupnosti),
- do 1.500 EUR za zaščitene kmetijske pridelke oziroma živila (sheme Skupnosti) in za proizvode višje kakovosti (nacionalna shema),
- do 1.000 EUR za integrirano pridelavo (nacionalna shema).

Več informacij in pogoje prijave lahko najdete na:

http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/saSSo/PRP_2007-2013/Gradiva_publicacije/zlozenka_132_2.pdf

JAVNI RAZPIS Ukrep 142 Podpora za ustanavljanje in delovanje skupin proizvajalcev.

Podpore se dodelijo s strani MKGP priznanim skupinam proizvajalcev ekoloških in zaščitениh kmetijskih proizvodov, z namenom olajševanja njihovega administrativnega ustanavljanja in operativnega delovanja. Podpora se dodeljuje priznani skupini proizvajalcev letno in sicer največ v obdobju petih let.

NAMEN

Podpora ustanavljanja skupin proizvajalcev se dodeljuje z namenom olajševanja njihovega administrativnega ustanavljanja in operativnega delovanja.

CILJI UKREPA SO:

- povečanje koncentracije ponudbe kmetijskih proizvodov;
- prilagajanje proizvodnje zahtevam trga
- povečevanje dodane vrednosti skupno trženim kmetijskim proizvodom in
- zagotavljanje uporabe dodeljenega zaščitnega znaka oz. simbola kakovosti za skupno tržene kmetijske proizvode.

VRSTE KONTROL NA SAMEM KRAJU

Kontrole na kraju samem pred izplačilom zahtevka, še posebno pred izplačilom zadnjega oziroma končnega zahtevka, se izvajajo z obiski upravičencev in vključujejo najmanj 10 % skupne vrednosti javnih izdatkov odobrenih vlog za ukrepe 1., 3. in 4. osi. V primeru majhnega števila vlog se opravi 100% kontrola vseh zahtevkov.

Kontrola na kraju samem pred izplačilom zahtevka je namenjena preverjanju nastalih opravičljivih stroškov in izpolnjevanja predpisanih zahtev oziroma predpisanih ciljev. Preverja se upravičenost do povračila stroškov, nastalih med izvajanjem administrativnega ustanavljanja in operativnega delovanja zadevnih skupin proizvajalcev, ki se dodeljujejo v letnih obrokih v obdobju do prvih petih let po datumu priznanja skupine proizvajalcev in se izračuna na osnovi višine priznane vrednosti letne tržne proizvodnje posamezne skupine proizvajalcev.

Finančna pomoč je bila dodeljena v obliki nepovratnih sredstev. Finančna pomoč se upravičencu dodeli letno na podlagi letnih vlog, vendar največ za obdobje petih let. Pri obsegu lastne tržne proizvodnje do 1.000.000 EUR je maksimalna višina podpore v prvem in drugem letu 5%, v tretjem letu 4%, v četrtem letu 3% in v petem letu 2% od tržne proizvodnje. Pri obsegu lastne tržne proizvodnje nad 1.000.000 EUR je maksimalna višina podpore v prvem in drugem letu 2,5%, v tretjem letu 2%, v četrtem letu 1,5% in v petem letu 1,5% od tržne proizvodnje. Sredstva se izplačajo na podlagi zahtevka upravičenca za izplačilo sredstev. Upravičenec lahko vloži največ tri zahtevke za izplačilo sredstev po zaključenem sklopu aktivnosti. Prijava je bila do 31.01.2011. Več informacij lahko najdete na: http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/JAVNI_Razpisi/JR142_nov2010/JR_142.pdf

JAVNI RAZPIS - Posodabljanje kmetijskih gospodarstev

Predmet javnega razpisa je bil dodelitev nepovratnih sredstev za naložbe kmetijskih gospodarstev iz naslova ukrepa Posodabljanje kmetijskih gospodarstev iz PRP 2007-2013, za naložbe na področju sadjarstva, vinogradništva in hmeljarstva. Razpis se je zaključil 15.3.2011. Več informacij najdete na spletni strani: <http://vem.halo.si/razpisi.php?id=000021089>

JAVNI RAZPIS iz naslova ukrepa 123 Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom za gospodarske družbe, samostojne podjetnike, zadruge in zavode v letu 2011

Razpis se je zaključil 8.4.2011. Več informacij lahko najdete v prilogi ali na spletni strani: [http://www.mkgp.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1\[show_single\]=959](http://www.mkgp.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1[show_single]=959)

OBČINSKI JAVNI RAZPIS za podporo izvajanju ukrepov na področju razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Piran za leto 2011. Rok za prijavo je potekel 25.2.2011. Več informacij lahko najdete v prilogi ali na spletni strani:

<http://www.piran.si/index.php?page=notice&item=167&id=2311>

JAVNI RAZPIS za predložitev letnih programov turističnih društev na območju občine Piran Rok za prijavo je potekel 29.4.2011. Več informacij lahko najdete v prilogi ali na spletni strani: http://www.piran.si/index.php?page=notice&item=167&id=2481&tree_root=1

4.5.2 Trenutni aktualni razpisi

JAVNI RAZPIS za ukrep posodabljanje kmetijskih gospodarstev - ukrep 121 za leto 2011, za naložbe mladih prevzemnikov kmetij.

Ukrep »Posodabljanje kmetijskih gospodarstev« za leto 2011 je ukrep za naložbe mladih prevzemnikov kmetij. Javni razpis, v okviru katerega je na voljo 9 milijonov evrov, bo odprt do vključno 15. junija 2011 do 24. ure. Več informacij lahko najdete v prilogi ali na spletni strani: [http://www.mkgp.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1\[show_single\]=964](http://www.mkgp.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1[show_single]=964)

JAVNI RAZPIS ZA UKREP 323 – Ohranjanje in izboljševanja dediščine podeželja

Predmet javnega razpisa je dodelitev nepovratnih sredstev iz naslova ukrepa Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja, ki prispeva k izboljšanju kakovosti življenja ter zagotavljanju enakovrednejših bivalnih pogojev na podeželskih območjih. Več informacij lahko najdete v prilogi ali na spletni strani:

http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/saSSo/PRP_2007-2013/2009_ukrepi_PRP/323/RD_323_pop_NRP.pdf

Dodatne informacije nudi Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja, tel. 01/580-77-92, vsak ponedeljek, sredo in petek od 9. do 12. ure, v sredo pa tudi v popoldanskem času, od 14. do 16. ure. Vprašanja se lahko posredujejo tudi po elektronski pošti na naslov: [aktrp\(at\)gov.si](mailto:aktrp(at)gov.si)

5 MOŽNOSTI ZA OPRAVLJANJE DODATNIH DEJAVNOSTI NA KMETIJI

5.1 Dopolnilna dejavnost na kmetiji

Dopolnilna dejavnost na kmetiji je s kmetijstvom oz. gozdarstvom povezana dejavnost, ki se opravlja na kmetiji in omogoča kmetiji boljšo rabo njenih proizvodnih zmogljivosti ter delovne sile družinskih članov (za družinske člane se štejejo vsi člani družine, ki prebivajo in delajo na kmetiji in niso najeta delovna sila). Pod dopolnilno dejavnost na kmetiji gre razumeti različne dejavnosti - od predelovanja kmetijskih pridelkov do turizma.

VRSTE DOPOLNILNIH DEJAVNOSTI na kmetiji (za podrobnejši seznam glej Uredbo o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji):

predelava kmetijskih pridelkov, medu in čebeljih izdelkov, zelišč, gozdnih sadežev, gob in gozdnih sortimentov. Glede na uredbo o Krajinskem parku Strunjan je na področju rezervata parka prepovedano nabiranje višje in nižje razvitih (glive) rastlin.

Kmetje se lahko ukvarjajo s prodajo:

- kmetijskih pridelkov z drugih kmetij in izdelkov, ki jih druga kmetija proizvaja v skladu s predpisi o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji,
- druge proizvedenih izdelkov iz lastnih surovin;
- turizem na kmetiji:
- gostinska dejavnost,
- negostinska dejavnost;
- dejavnost, povezana s tradicionalnimi znanji na kmetiji, storitve oziroma izdelki (npr: oglarstvo, tradicionalno krovstvo s slamo, škodlami in skriljem, peka v kmečki peči, izdelava drobnih galanterijskih izdelkov iz lesa, zbirke, izdelava podkev, podkovno kovaštvo, tradicionalni izdelki iz zelišč in dišavnic);
- pridobivanje in prodaja energije iz obnovljivih virov;
- storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, opremo, orodji in živalmi ter oddaja le-teh v najem;
- izobraževanje na kmetijah, povezano s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo na kmetiji;
- zbiranje in kompostiranje organskih snovi;
- ribogojstvo in predelava sladkovodnih rib;
- aranžiranje ter izdelava vencev, šopkov ipd. iz lastnega cvetja in drugih okrasnih rastlin.

KDO

Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji je lahko fizična oseba, ki je lastnik, zakupnik ali drugačen uporabnik kmetije in se za svoj račun ukvarja s kmetijsko dejavnostjo ter je za to ustrezno usposobljen. Ni potrebno, da je pokojninsko-invalidsko zavarovan na kmetiji.

KJE IN KAKO

Na upravni enoti, v kateri je kmetija ali njen večinski del. Svojo zahtevo odda z vlogo.

POSTOPEK PRIDOBITVE DOVOLJENJ

Za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji mora nosilec dejavnosti pridobiti dovoljenje, ki ga na njegovo zahtevo izda krajevno pristojna upravna enota.

Vlogo vloži na predpisanem obrazcu (ki jo dobi prav tam ali na spletnem naslovu: <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/>). Z izpolnjenim obrazcem vloge poda pod kazensko in materialno odgovornostjo tudi izjavo, da izpolnjuje vse pogoje posameznih področnih predpisov, ki so potrebno za opravljanje te dejavnosti. Potrebuje tudi naslednja dokazila:

- dokazilo o uporabi kmetije: dokazilo o lastništvu ali solastništvu kmetije (zemljiškoknjižni izpisek pridobi uradna oseba po uradni dolžnosti iz uradne evidence) oziroma zakupu (overjena zakupna pogodba) oziroma o drugačnem uporabniku (družinski član, zakonec);
- dokazilo o usposobljenosti za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji: ustrezno spričevalo oziroma certifikat ali potrdilo o opravljenem preizkusu znanja ali potrdilo, pridobljeno z izobraževanjem. Najmanj petletne delovne izkušnje na kmetiji oziroma v posamezni kmetijski dejavnosti lahko stranka dokaže z najmanj dvema pričama;
- Kmetija z nastanitvijo poda še vlogo za določitev kategorije kmetije na predpisanih obrazcih Prijavni list in Kategorizacijski list (oba naprodaj v knjigarnah oziroma na voljo v upravnih enotah in na spletnem naslovu: <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/>) ter priloži oceno ocenjevalca z licenco (za kmetijo z nastanitvijo višje kakovosti, to je s 3 ali 4 jabolki).

Prijavo razporeda podaljšanega obratovalnega časa turistične kmetije vložimo pri lokalni skupnosti na predpisanem obrazcu (ki ga pridobi prav tam) v treh izvodih. Ob prvi prijavi je potrebno priložiti fotokopijo odločbe o izpolnjevanju pogojev za opravljanje gostinstva kot dopolnilne dejavnosti na kmetiji oziroma dokazilo o vpisu v Poslovni register Slovenije pri AJPES.

Za vpis v register živilskih obratov pri VURS (kmetija, ki se ukvarja s proizvodnjo in predelavo živil živalskega izvora) vloži nosilec dejavnosti pisno vlogo še pri območni enoti veterinarske inšpekcije (ni predpisana, informacije o vsebini pri VURS).

Vlogi mora priložiti dokazilo o lastništvu oziroma najemu objekta ter izjavo, da izpolnjuje predpisane pogoje (nosilec dejavnosti, ki pridobi dovoljenje upravne enote za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji, vlogi priloži kopijo dovoljenja).

V zvezi z izdajo obrtnega dovoljenja za dejavnost domače in umetnostne obrti glej Obrtno in obrti podobno dejavnost. OZS izda mnenje o izdelku domače oz. umetnostne obrti na podlagi mnenja strokovne komisije, sestavljene iz etnografov, likovnih umetnikov in zgodovinarjev. Obrazcu vloge (ki ni predpisan in se nahaja na območnih obrtnih zbornicah) je potrebno priložiti izdelek domače ali umetne obrti.

ROK ZA PRIDOBITEV DOVOLJENJA

V roku največ 60 dni po prejemu popolne vloge za izdajo dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji mora upravna enota izdati ustrezno dovoljenje.

- prav tako mora upravna enota izdati odločbo o določitvi kategorije kmetije z nastanitvijo v roku največ 60 dni po prejemu popolne vloge.
- najmanj poklicna kmetijska izobrazba ali potrdilo o vpisu v register sobodajalcev izda upravna enota v roku 15 dni od prejema popolne vloge.
- lokalna skupnost mora izdati soglasje k prijavi razporeda podaljšanega obratovalnega časa v 15 dneh po prejemu popolne vloge.
- za pridobitev certifikata o izdelku domače oziroma umetnostne obrti pri OZS se je potrebno informirati na OZS (strokovna komisija OZS za izdajanje mnenj se sicer sestaja enkrat mesečno).
- odločbo o obrtnem dovoljenju pa mora OZS izdati najpozneje v 15 dneh od prejema pravilno sestavljene oziroma popolne vloge.
- odločba o vpisu v register živilskih obratov pri VURS mora biti izdana v roku največ 60 dni po prejemu vloge.

V primeru, da pristojni organ ni odločil o vlogi v predpisanih rokih, lahko stranka vložiti pritožbo zoper molk organa v skladu z 222. členom Zakona o splošnem upravnem postopku na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

PREDPISANI POGOJI ZA OPRAVLJANJE DEJAVNOSTI

Dopolnilne dejavnosti se na kmetiji v celoti ali delno izvajajo na zemljiščih ali v objektih, ki jih ima nosilec dopolnilne dejavnosti ali družinski član v lasti, najemu ali v zakupu, ali v skupnih objektih, razen tistih vrst dopolnilnih dejavnosti, pri katerih se določena opravila teh dejavnosti izvajajo izven kmetije. Takšna kmetija mora imeti v lasti najmanj 1 hektar ali v zakupu najmanj 5 hektarjev primerljivih površin po podatkih iz zemljiškega katastra, razen v primeru predelave medu in čebeljih izdelkov (1 ha primerljivih površin je: 1 ha njiv, 2 ha travnikov oziroma ekstenzivnih sadovnjakov, 4 ha pašnikov, 0,25 ha plantažnih sadovnjakov ali vinogradov oziroma hmeljišč, 0,2 ha vrtov, vključno z zavarovanimi prostori pri pridelavi vrtnin, 8 ha gozdov, 5 ha gozdnih plantaž ali 6 ha barjanskih travnikov oziroma drugih površin).

Dohodek iz dopolnilne dejavnosti (ne katastrski dohodek niti dohodek iz osnovne kmetijske oziroma gozdarske dejavnosti) na polnoletnega družinskega člana ne sme presegati 1,5 povprečne plače na zaposlenega v RS v preteklem letu (v letu 2005 je ta dohodek 4.816.278 tolarjev) oziroma 3 povprečne plače na zaposlenega v RS v preteklem letu na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (v letu 2005 je ta dohodek 9.632.556 tolarjev). Kot dohodek iz dopolnilne dejavnosti se šteje celoten dohodek, ustvarjen na kmetiji z opravljanjem dopolnilne dejavnosti (ne glede na število vrst dopolnilnih dejavnosti ter število nosilcev dejavnosti). To so dohodki posameznih dopolnilnih dejavnosti na kmetiji,

ugotovljeni v skladu s predpisi o dohodnini.

Ne glede na zgornjo omejitev je za nekatere dopolnilne dejavnosti določen največji dovoljeni fizični obseg (glej Uredbo o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji). Pri tem je lahko na izletniških kmetijah in vinotočih največ 60 sedežev, na kmetijah z nastanitvijo pa največ 10 sob in dodatnih skupnih ležišč (v nasprotnem primeru je potrebno izpolnjevati pogoje za opravljanje gostinstva - glej dejavnost Gostinstvo). Za posebne pogoje za opravljanje posamezne dopolnilne dejavnosti glej Uredbo o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.

USTREZNO USPOSOBLJENOST NOSILCA DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI PREDSTAVLJA:

najmanj poklicna kmetijska izobrazba ali opravljen preizkus znanja iz kmetijske dejavnosti po programu kmetijskih poklicnih ali srednjih šol s posebnim poudarkom na kmetijski dejavnosti, ki jo fizična oseba opravlja oziroma jo namerava opravljati (program, ki ga potrdi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in se izvaja v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice, Obrtne zbornice Republike Slovenije, šolskih ustanov, ki izvajajo programe s področja kmetijstva in živilstva, stanovskih zvez za posamezno dejavnost ali drugih oseb, ki opravljajo dejavnost usposabljanja) ali najmanj petletne delovne izkušnje na kmetiji ali v posamezni kmetijski dejavnosti.

ZA POSAMEZNE DOPOLNILNE DEJAVNOSTI PA SO POLEG TEGA PREDPISANI ŠE POSEBNI POGOJI GLEDE USPOSOBLJENOSTI, IN SICER:

Najmanj srednja poklicna izobrazba ustrezne smeri ali ustrezen certifikat, pridobljen z izobraževanjem, izpopolnjevanjem in usposabljanjem ter preizkusom strokovne usposobljenosti po programu poklicne kvalifikacije za dejavnost, ki jo bo nosilec opravljal kot dopolnilno dejavnost na kmetiji.

Za podrobnosti glede predpisane izobrazbe, certifikata ali potrdila glej Pravilnik o usposobljenosti za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.

V skladu z Zakonom o veterinarstvu je proizvodnja, oddaja v promet in promet s proizvodi, surovinami in živil živalskega izvora dovoljen le v obratih, registriranih pri VURS, ki jim določi registrsko številko in veterinarski nadzor in ki izpolnjujejo predpisane pogoje. Mednje štejejo tudi kmetije, na katerih se lahko opravljajo naslednje dovoljene dejavnosti: razkosavanje in prodaja svežega mesa; izdelava in prodaja mesnih izdelkov iz mesa; obdelava, predelava in prodaja mleka ter mlečnih izdelkov; prodaja svežih sladkovodnih rib ter predelava in prodaja predelanih sladkovodnih rib; zakol kuncev in prodaja mesa kuncev; zakol perutnine in prodaja mesa perutnine; zbiranje in prodaja svežih jajc; pridelava in prodaja medu (za podrobnejše pogoje glede prostorov in opreme glej Pravilnik o pogojih za proizvodnjo in predelavo živil živalskega izvora na kmetiji za neposredno prodajo končnemu potrošniku oziroma Pravilnik o veterinarskih pogojih za proizvodnjo in dajanje na trg surovega mleka, toplotno obdelanega mleka in mlečnih izdelkov). Za turistične kmetije (kmetija z nastanitvijo, izletniška kmetija - kmetija odprtih vrat, vinotoč, osmica in planšarija) so do 31. 12. 2010 določene nekatere izjeme glede izpolnjevanja veterinarskih, zdravstvenih in tehničnih pogojev za proizvodnjo ter prodajo živil živalskega izvora (glej Pravilnik o

pogojih za proizvodnjo in predelavo živil živalskega izvora na kmetiji za neposredno prodajo končnemu potrošniku).

Sanitarno-zdravstvene pogoje za predelavo živil rastlinskega izvora, ki morajo biti izpolnjeni glede prostorov, opreme, naprav, higiene, načina dela in osebja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ugotavlja sanitarnozdravstvena inšpekcija (glej Pravilnik o sanitarno-zdravstvenih pogojih za predelavo živil rastlinskega izvora kot dopolnilno dejavnost na kmetiji).

Osebe, ki pri proizvodnji in predelavi živil živalskega izvora na kmetiji prihajajo v stik z živili, morajo glede zdravja, osebne higiene in usposobljenosti izpolnjevati pogoje iz Pravilnika o higieni živil in Pravilnika o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili (izvajalci tečajev in izpitov za pridobitev osnovnega znanja o higieni živil in o osebni higieni so zavodi za zdravstveno varstvo).

Turistična kmetija mora imeti organizirano lastno kmetijsko pridelavo. Nudi lahko samo jedi iz domačega okolja ter doma pridelane in predelane pijače.

Če svojim gostom nudi tudi nastanitev, lahko nudi tudi druge domače jedi in kupljeno pijačo, za kar mora pridobiti dovoljenje upravne enote (ki mu ga izda po predhodno pridobljenem mnenju lokalne skupnosti). V vinotoču lahko prodajajo in strežejo čez vse leto, dokler imajo lastno pijačo.

Na turistični kmetiji se lahko daje v promet končnemu potrošniku vino, ki ni originalno polnjeno (neustekleničeno vino), če so izpolnjeni predpisani pogoji in če se na določenem pridelovalnem območju nudi deželno vino istega pridelovalnega območja (glej Pravilnik o minimalnih pogojih za promet z neustekleničenim namiznim vinom z geografskim poreklom in vinskim moštom v gostinskih obratih).

Kmet, ki opravlja gostinsko dejavnost, mora določiti svoj redni dnevni obratovalni čas glede na vrsto kmetije. Za obratovanje v podaljšanem obratovalnem času je potrebno pridobiti pisno soglasje lokalne skupnosti (glej Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost). Razpored obratovalnega časa mora prijaviti 15 dni pred začetkom novega koledarskega leta za naslednje koledarsko leto oziroma pred začetkom obratovanja oziroma pred spremembo obratovalnega časa. »e ne zaproša za podaljšani obratovalni čas oziroma ne spreminja niti rednega obratovalnega časa niti osnovnih podatkov o turistični kmetiji, mu po prvi potrditvi ni potrebno za vsako koledarsko leto ponovno prijavljati razporeda obratovalnega časa. Vir: <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/dogodkiPrebivalci.euprava?zdid=1304&sid=1001>

5.2 Osebno dopolnilno delo

Za opravljanje nekaterih dopolnilnih dejavnosti brez registriranja dopolnilnega dela na kmetiji lahko formalno opravlja vsak, ki na upravni enoti registrira osebno dopolnilno delo. Prijava in administracija je lažja ampak pravilnik določa le omejeno vrsto dejavnosti.

Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC) določa, v katerih primerih se opravljanje dejavnosti oziroma dela šteje kot delo na črno, kdaj se šteje zaposlovanje delavcev kot zaposlovanje na črno, kdo je soudeleženec dela na črno in kaj je nedovoljeno reklamiranje.

V 7. členu ZPDZC so našteje dejavnosti oziroma dela, ki se ne štejejo za delo na črno. To so: medsebojna sosedska pomoč, delo v lastni režiji, nujno delo, humanitarno, karitativno, prostovoljno in dobrodelno delo in osebno dopolnilno delo.

Osebno dopolnilno delo je obravnavano v 12. členu ZPDZC, podrobneje pa v Pravilniku o delih, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo ter o postopku priglasitve teh del (v nadaljevanju: pravilnik).

Osebno dopolnilno delo lahko opravljamo pod naslednjimi pogoji:

- osebno dopolnilno delo je določeno v pravilniku;
- posameznik je pri pristojni upravni enoti vpisan v seznam zavezancev, ki opravljajo osebno dopolnilno delo;
- letni prihodki iz naslova opravljanja tega dela ne presegajo minimalne letne plače v Republiki Sloveniji iz preteklega leta. Podatke o letnem prihodku že med letom spremlja davčni urad, pri katerem je posameznik vpisan v davčni register.

Ostali posebni pogoji (prostor, v katerem se opravlja osebno dopolnilno delo, ali potrebna izobrazba oziroma usposobljenost za opravljanje teh del) niso predpisani.

Vrste dejavnosti, ki se lahko opravljajo kot osebno dopolnilno delo:

- dela pomoči v gospodinjstvu in tem podobna dela, nabiranje in prodaja gozdnih sadežev in zelišč ter druga manjša dela, kot so:
- občasna pomoč v gospodinjstvu in pomoč pri vzdrževanju stanovanja, hiše, počitniške hiše in podobno, vzdrževanje pripadajočih zunanjih površin in delo na kmetiji;
- občasno varstvo otrok in pomoč starejšim, bolnim in invalidom na domu;
- izdelovanje različnih izdelkov, ki jih je pretežno ročno ali po pretežno tradicionalnih postopkih možno izdelovati na domu (npr. spominki, dekorativni predmeti, tradicionalna orodja, posoda, glasbila, sveče, razni drugi galanterijski predmeti in izdelki, predmeti za osebno uporabo ipd.) ter prodaja teh izdelkov;
- občasno lokalno vodenje skupin in posameznikov ter prevozi na tradicionalen način;
- izdelovanje izdelkov domače in umetne obrti ter prodaja izdelkov domače in umetne obrti, ki so izdelani iz naslednjih materialov: glina in keramika, steklo, volna, bombaž, lan, konoplja in druga naravna vlakna, šibje, ličje, trsje, slama, les, živila, vosek, naravno usnje ter kovina in kamen.

Več informacij lahko najdete na spletni strani: <http://www.podjetniski-portal.si/ustanavljam-podjetje/oblika-podjetja/osebno-dopolnilno-delo>.

5.3 Popoldanski s.p.

Kmetje lahko registrirajo popoldanski s.p. (dopolnilno dejavnost), vendar samo v primeru, da bodo kot samostojni podjetnik registrirali dejavnosti, ki se navezujejo na dejavnosti kmetije (npr. peka kruha, oddajanje sob, pluzenje cest). Samo v tem primeru je ustanovitelj popoldanskega (dopolnilnega) s.p. zavarovan na podlagi statusa kmeta (Zakonu v pokojninskem in invalidskem zavarovanju - 16. člen).

Kako je kmet zavarovan, če poleg dejavnosti s področja kmetijstva, registrira tudi druge dejavnosti?

Če bi kmet želel poleg dejavnosti kmetijstva svoj s.p. registrirati še za katero drugo dejavnost, ki ne spada na to področje, bi se moral v svojem s.p. zaposliti. To pomeni, da ne bi šlo več za dopolnilno dejavnost, ampak za navaden s.p., v katerem je ustanovitelj samozaposlen in plačuje polne prispevke.

ZAKONSKA PODLAGA

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v 25. členu govori, da se mora zavarovanec, ki je lahko zavarovan na dveh podlagah (v primeru kmeta kot kmet in kot samostojni podjetnik), zavarovati na tisti podlagi, ki je v Zakonu v pokojninskem in invalidskem zavarovanju navedena prej. Ker je zavarovanje samostojnega podjetnika v Zakonu navedeno v 15. členu, zavarovanje kmeta pa v 16. členu taistega zakona, se šteje, da se kmet, ki odpira dopolnilno dejavnost (popoldanski s.p.), dejavnost s.p.-ja pa ni neposredno povezana s kmetijo, zavarovati kot s.p..

Družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.)

Kmet, ki odpre d.o.o., je lahko zavarovan na podlagi statusa kmeta in hkrati opravlja raznovrstne dejavnosti. V podjetju se mu ni potrebno v nobenem primeru zaposliti.

POSTOPEK ODPRTJA POPOLDANSKEGA S.P.-JA IN OBVEZNOSTI:

Popoldanski s.p. lahko registrirate sami od doma, če imate ustrezni kvalificirani digitalni certifikat, lahko pa se obrnete na eno od vstopnih točk, kjer vam pri registraciji pomaga referent. Postopek registracije poteka preko e-vega portala in je brezplačen. Za postopek registracije potrebujete osebni dokument in davčno številko. Lahko predložite tudi že izpolnjen obrazec „Prijava za vpis v PRS“ (oz. podatke iz obrazca posredujete referentu na vstopni točki). Istočasno lahko na vstopni točki oddate še davčne podatke na DURS. Sam postopek odprtja popoldanskega s.p.-ja je mogoče razdeliti na naslednje korake:

1. izpolnitev AJ PES obrazca - posredujete naziv firme, sedež, podatke o zastopniku (če se odločite zanj), šifre dejavnosti - Dodajanje dejavnosti je mogoče tudi naknadno (brezplačno). Potrebno je biti zgolj pozoren na pogoje oziroma omejitve povezane z opravljanjem posamezne dejavnosti. Svetujemo, da podjetnik registrira tiste dejavnosti, ki jih bo dejansko

opravljal in za katere izpolnjuje pogoje (oz. ne registrira dejavnosti "na zalogo"). Dejavnosti registrira po Standardni klasifikaciji dejavnosti 2008 (SKD 2008.)

2. izpolnitev DURS obrazca - S.p mora nujno prijaviti davčne podatke najkasneje v 8-ih dneh po datumu vpisa v PRS. Podatke lahko oddate na eni od VEM točk ob registraciji ali pa jih na obrazcu posredujete na DURS. V kolikor se odločite, da vam bo poslovne knjige vodil računovodja, morate referentu VEM točke posredovati njegove osebne podatke, davčno, emšo, točen naziv in sedež podjetja. Predložiti je potrebno tudi podatke o predvidenih prihodkih in odhodkih do konca tekočega leta ter način vodenja poslovnih knjig. V vašem primeru, ko želite uveljavljati akontacijo dohodnine na podlagi uveljavljanja normiranih stroškov zgoraj omenjenih podatkov ne posrebuje. Na obrazec, ki se ga posreduje DURS se označi, da boste normiranec!

3. odprtje poslovnega računa na banki (poslovni račun se odpre na izbrani banki po tem, ko od AJPEŠ prejmete sklep o registraciji.)

4. izdelava žiga – izdelava žiga ni zakonsko opredeljena, je pa priporočljiva. Pri popoldanskem s.p.-ju vam ni potrebno oddati obrazca M1/M2 na Zavod za zdravstveno zavarovanje!

PLAČEVANJE OBVEZNOSTI DURS

1. Pavšalni prispevki: V skladu z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je oseba, ki opravlja pridobitno dejavnost obvezno zavarovana za invalidnost, telesno okvaro ali smrt, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni pri opravljanju navedene dejavnosti. Prispevek za osebe zavarovane za posebne primere zavarovanja se plača v pavšalnih zneskih, ki zneso od 1.3.2008 dalje 27,08 EUR. Osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic, so zavarovane tudi za poškodbo pri delu in poklicno bolezen, zato plačajo prispevek za zdravstveno storitev, povračilo potnih stroškov ter pogrebno in posmrtnino od 1.1.2008 v višini 3,08 EUR.

Pavšalni prispevki za s.p., ki opravljajo popoldansko dejavnost torej znašajo 30,16 EUR / mesec. Morebitno spremembo višine pavšalnega prispevka lahko previerite na spletni strani DURS-a

[\(http://www.durs.gov.si/si/prispevki_za_socialno_varnost/pavsalni_prispevki_za_zavezance_ki_opravljajo_dejavnost_kot_postranski_poklic_pojasnila/\)](http://www.durs.gov.si/si/prispevki_za_socialno_varnost/pavsalni_prispevki_za_zavezance_ki_opravljajo_dejavnost_kot_postranski_poklic_pojasnila/).

2. Akontacija dohodnine: Predhodna akontacija (ki je odvisna od višine (napovedanih) prihodkov in odhodkov) se plača v mesečnih ali trimesečnih obrokih. V mesečnih obrokih se plača, če znesek predhodne akontacije presega 400 evrov, v trimesečnih obrokih pa, če znesek predhodne akontacije ne presega 400 evrov. Obroki predhodne akontacije dospejo v plačilo na zadnji dan obdobja, na katerega se nanašajo, in morajo biti plačani v desetih dnevih po dospelosti (do 10. v tekočem mesecu za pretekli mesec).

Zavezanci so dolžni obroke predhodne akontacije nakazovati na ustrezni podračun pristojnega davčnega urada oz. izpostave ter navesti ustrezni sklic na številko. Informacijo o ustreznem podračunu in ustreznem sklicu na številko zavezanci lahko pridobijo na pristojnem davčnem uradu oz. izpostavi.

NORMIRANI STROŠKI

Ko se odločate ali bi plačevali akontacijo dohodnine kot normiranec, je pomembno, da veste, kdaj se vam to dejansko splača (ob predpostavki, da izpolnujete pogoje, ki jih predpisuje zakon). Načeloma se vam splača takrat, ko so vsi vaši odhodki manjši od 25% vaših prihodkov.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati davčni zavezanec, ki želi ugotavljati davčno osnovo na poenostaljen (normirani) način so:

1. Zanj ne obstaja obveznost vodenja poslovnih knjig in evidenc po drugih predpisih in ne vodi poslovnih knjig in evidenc; za drge predpise ne štejejo davčni,
2. njegovi prihodki iz dejavnosti v zadnjih zaporednih 12-ih mesecih ne presegajo 42.000 eurov;
3. ne zaposluje delavcev.

Akontacijo dohodnine plačujete sproti glede na izdane račune. Če ste izdajali račune pravnim osebam oziroma fizičnim osebam, ki opravljajo dejavnost (s.p.-jem) in so bili ti računi tudi plačani na vaš poslovni račun, so izplačevalci obračunali in plačali za vas akontacijo dohodnine (25%). Podatke so izplačevalci dolžni poslati tudi davčnemu organu do 31.01. za preteklo leto, davčni organ pa jih nato vključi v informativni izračun dohodnine. Za račune, ki jih boste izdali fizičnim osebam pa morate na tri mesece poročati DURS o višini skupnega zneska izdanih računov tem osebam (akontacijo dohodnine boste morali plačati sami). Obrazec je objavljen v uradnem listu 138/06 stran 16039).

V skladu s Pravilnikom o poslovnih knjigah in drugih davčnih evidencah za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost (Ur.l. RS 138/2006 in spremembe Ur. l. RS 52/2007) ste dolžni voditi:

- evidenco izdanih knjigovodskih listin (5. člen),
- evidenco izdanih računov vašim kupcem in
- evidenco osnovnih sredstev (3. člen).

Kaj mora vsebovati evidenca izdanih knjigovodskih listin je določeno v 5. in 6. členu tega pravilnika: in sicer 2. odstavek: zaporedno številko listine in znesek, opis poslovnega dogodka in datum vpisa. Evidenca lahko vsebuje tudi druge podatke (3. odstavek): evidenca se vodi po časovnem zaporedju: z zaporedno številko, v katero je listina vpisana v evidenco, mora zavezanec označiti tudi listino in jo v takem vrstnem redu priložiti k evidenci. Podatki, ki jih mora vsebovati evidenca, se ne razlikujejo po tem ali so izdane knjigovodske listine fizičnim ali pravnim osebam.

Normiranci ponavadi nimajo svojega računovodja, saj jim v skladu z zgoraj omenjenim pravilnikom ni potrebno voditi poslovnih knjig, ampak samo ustrezne evidence (te pa vodijo sami).

OBDAVČITVE DOHODKA

Omenjate tudi (približno!) dohodninsko lestvico na podlagi katere se obdavči samo razlika med prikazanimi prihodki in odhodki. Razlika se nato plača kot akontacija dohodnine. Ta način obdavčenja velja za tiste, ki obračunavajo in plačujejo akontacijo dohodnine na podlagi

dejanskega obračuna in ne na podlagi normiranih stroškov (torej za vas te stopnje ne veljajo, ker boste normiranec, in boste plačevali akontacijo dohodnine po 25% stopnji!). Če boste presegli npr. 42.000 EUR prihodka ali katerega drugega od zgoraj opisanih pogojev boste morali preiti na drug način obračunavanja akontacije dohodnine - ne bo potrebno na novo registrirati drugega s.p.-ja, samo obvestilo o tem boste poslali na DURS.

Več informacij lahko najdete na spletni strani: <http://forum.ra-sora.si/viewtopic.php?t=143>

6 UREDITEV NEKATERIH KMETIJSKI POVRŠINI ZA OBISKOVANJE

6.1 Tematski vrtovi Strunjan

Na pobudo nekaterih kmetovalcev, glede možnosti dodatnega izkoriščanja kmetijskih površi predlagamo ureditev interpretativnih vrtov na večjem področju. Kmetovalci bi se lahko na kmetiji dopolnilno ukvarjali z vodenjem skupin po svojih kmetijah in obiskovalcem interpretirali značilnosti poljščin, zelišč, sadnega drevja, oljk itd.

Za ureditev Tematskih vrtov bi bilo potrebno ustrezno urediti sprehajalne poti in narediti koncept interpretiranja s poudarkom na integriranem ali ekološkem načinu kmetovanja. Kot dopolnilne dejavnosti na kmetiji bi lahko bile še dodatno:

- Sodelovanje obiskovalcev pri raznih opravilih potrebne od setve do žetve. Verjetno bi največ zanimanja bilo za jesensko obiranje grozdja, oljk in kakijev.
- Prodaja svežih in predelanih izdelkov.

Kod zanimiva ciljna skupina bi bile zagotovo osnovno- in srednješolske skupine, katerim se lahko ponudi program tematskih vrtov, saj bi zaradi vsebine interpretiranja sovpadale kot praktična popestritev njihovega učnega načrta. Če bi se pripravili še učne liste bi obisk vrta za šolske skupine bil še bolj zanimiv.

V primeru komercialnega trženja tematskih vrtov bi bilo najti ustrezne rešitve glede parkirnih mest in toaletnih prostorov. V primeru večjih posegov v prostor, kot je postavljanje objektov pa bi bilo potrebno pridobiti soglasja pristojnih organov za prostorsko načrtovanje.

6.2 Nekaj primerov dobre prakse

Pregledali smo nekaj podobnih praks pri nas in ugotovili, da ima takšen način spoznavanja kmetijskih površin še velik neizkoriščen potencial. V nadaljevanju predstavljamo nekaj primerov dobre prakse.

KMETIJA PLAVICA

Park zdravilnih rož leži v slikoviti dolini Črmošnjice, v bližini Dolenjskih Toplic v vasi Cerovec. Park je sestavni del zeliščarske kmetije Plavica in ena najbolj obiskanih točk na Dolenjskem. Čeprav ležimo na nadmorski višini 200 m, je klima zaradi bližine roških gozdov ostra in podobna tisti na večji višini.

Mogoče se zaradi tega rastline pri nas dobro počutijo. Kmetija ima dva dela. Okoli kmetije se razprostira na hektar veliki površini park zdravilnih rastlin, ki je umeščen v naravno okolje. V gozdu rastejo zdravilna drevesa in grmi, na obronku, travnikih in urejenih grobljah domujejo zdravilni polgrmi in divje rastoča zelišča. V urejenem nasadu rastejo gojene zdravilne rastline. Trudimo se, da bi bilo sčasoma moč spoznati pri nas vse zdravilne rastline, ki uspevajo v

Sloveniji. Zaenkrat pa je moč videti in dobiti informacije o približno 400 zdravilnih rastlinah preko celega leta. Na kmetiji uporabljamo izključno biološka gnojila in škropiva.

<http://www.plavica.si/tree.php?k=67>

SREDOZEMSKI ZELIŠČNI VRT

Z veliko prostovoljnega dela in s pomočjo MOK je domačija Butul tako pripravila teren in zasadila vrt, ki so ga poimenovali »Sredozemski zeliščni vrt v Slovenski Istri«. Vrt, kamor s o zasadili številna sredozemska zelišča, je skrit med sadnimi drevesi in oljkami.

Ob postanku v njem lahko prisluhnemo ptičjemu petju in neutrudnim škržatom ter se predamo vonjem narave, ki so v Slovenski Istri nekaj posebnega. Čari Sredozemskega zeliščnega vrta so na ogled od maja do septembra, vsako drugo soboto v mesecu ob 11.00 in 15.00 ter po dogovoru.

http://www.butul.net/novice.php?subaction=showfull&id=1278400375&archive=&start_from=&ucat=1&

ALPSKI BOTANIČNI VRT JULIJANA

Juliana je prvi in tudi edini alpski botanični vrt v naravnem okolju na slovenskem ozemlju.

Leta 1926 ga je ustanovil tržaški posestnik in trgovec Albert Bois de Chesne (1871-1953), prijatelj Juliusa Kugyja. Za vrt danes strokovno skrbi Prirodoslovni muzej Slovenije. Leži na nadmorski višini okoli 800 metrov. Alpinum leži na pobočju Kukle v osrčju Triglavskega narodnega parka.

Meri 2572 m². V vrtu uspeva okrog 600 različnih vrst rastlin, nekaj je tudi endemičnih, ki izven slovenskih meja ne rastejo.

Kljub nekaterim pomanjkljivostim, ki se jim zaradi prenizke nadmorske višine ni mogoče izogniti, vidimo v njem najznačilnejše in najlepše predstavnice rastlinstva naših Alp, njihovega predgorja in tudi kraškega sveta.

Prav po tej pestri mešanici vrst se razlikuje od drugih alpskih botaničnih vrtov po Evropi. Od leta 1951 je zavarovan kot spomenik oblikovane narave. Uvrščen je med botanične naravne vrednote državnega pomena.

http://sl.wikipedia.org/wiki/Botani%C4%8Dni_vrt_Alpinum_Juliana

ZELIŠČNI VRT OLIMJE

Na Kozjanskem, kjer se nahaja Olimje, imamo dokaj neokrnjeno naravo v kateri je mogoče najti mnoge zdravilne rastline. Ne smemo je lahkomišelnosti uničiti s prekomernim izkoriščanjem. Zdravilne rastline lepo uspevajo tudi v domačem vrtu. Predvsem tiste vrste, ki so v naravi ogrožene, si lahko sami vzgojimo.

V želji, da bi obiskovalci Olimja spoznali koristnost zdravilnih rastlin in njihovo uporabo, predvsem pa, da bi spoznali kako lahko jih je vzgajati v domačem vrtu smo uredili botanični vrt v katerem se nahaja skoraj 200 primerkov zdravilnih zelišč. Ob vsaki rastlini je napis, ki pojasni ime rastline v slovenskem in latinskem imenu, kaj se uporablja v zdravilne namene in proti katerim boleznim jo uporabljamo.

http://www.olimje.net/slo/index.php?option=com_content&task=view&id=35&Itemid=82

7 ZAKLJUČEK

Glede pospeševanja zanimanja dodatnih upravičencev kolektivne znamke Krajinski park Strunjan bi bilo potrebno ustanoviti lokalno interesno skupino, ki bi skrbela za njen razvoj. Skupaj s skupino bi bilo prav tako potrebno pripraviti načrt za podeljevanje pravice tudi ostalim ponudnikom na področju predelave kmetijskih pridelkov in drugih proizvodov ter na področju različnih storitev, kot so npr. gostinske in turistične storitve.

Za ustanovitev takšne skupine je bil zanimiv javni razpis Ukrep 142 - Podpora za ustanavljanje in delovanje skupin proizvajalcev, kateri rok za prijavo je že potekel. Podpora je bila namenjena skupinam proizvajalcev ekoloških in zaščitene kmetijskih proizvodov, z namenom olajševanja njihovega administrativnega ustanavljanja in operativnega delovanja.

Prav tako smo ugotovili, da občina Piran na začetku leta razpiše zanimive javne razpise za sofinanciranje razvoj kmetijstva in nudi finančno pomoč turističnim društev. Izpostavili bi občinski razpis za podporo izvajanju ukrepov na področju razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Piran.

Za v bodoče predlagamo redno spremljanje različnim EU, državnim in občinskim razpisom, saj lahko predstavljajo pomemben dodaten finančni vir kmetovalcem ali različnim neprofitnim organizacijam s katerimi sredstvi organizirajo prireditve in druge aktivnosti. Predlagamo, da se ne spremlja samo kmetijskih razpisov ampak prav tako razpise iz različnih področij, kot so turizem, izobraževanje in raziskovalna področja.

Dodatne dejavnosti na kmetiji pomenijo pomemben vir zaslužka. Da bi se lahko kmetovalci z dodatnimi dejavnostmi ukvarjali formalno, nudi država različne možnosti med katerimi se kmetovalci lahko odločajo. Predstavili smo možnost registriranja osebnega dopolnilnega dela, dopolnilne dejavnosti na kmetiji in možnost registriranja popoldanskega s.p.-ja. V kolikor ima oseba status kmeta in je pokojninsko zavarovana preko kmetije predlagamo registriranje popoldanskega s.p.-ja.

Na pobudo Gianfranca Giassi smo pripravili idejno zasnovo dopolnilne dejavnosti za katero menimo, da ima še velik neizkoriščen potencial. Ideja je realiziranje tematskega vrta Giassi, kar bi za kmetijo pomenilo dodaten prihodek za Krajinski park Strunjan pa bi to pomenilo dodatno popestritev iz vidika predstavitve neizkoriščenega potenciala kot primer rabe kmetijskih površin v zavarovanem območju na razumen način.

8. VIRI

http://www.olimje.net/slo/index.php?option=com_content&task=view&id=35&Itemid=82
http://sl.wikipedia.org/wiki/Botani%C4%8Dni_vrt_Alpinum_Juliana
http://www.butul.net/novice.php?subaction=showfull&id=1278400375&archive=&start_fr=&ucat=1&
<http://www.plavica.si/tree.php?k=67>
[\(http://www.durs.gov.si/si/prispevki_za_socialno_varnost/pavsalni_prispevki_za_zavezance_ki_opravljajo_dejavnost_kot_postranski_poklic_pojasnila/](http://www.durs.gov.si/si/prispevki_za_socialno_varnost/pavsalni_prispevki_za_zavezance_ki_opravljajo_dejavnost_kot_postranski_poklic_pojasnila/)
[http://www.podjetniski-portal.si/ustanavljam-podjetje/oblika-podjetja/osebno-dopolnilno-delo_aktrp\(at\)gov.si](http://www.podjetniski-portal.si/ustanavljam-podjetje/oblika-podjetja/osebno-dopolnilno-delo_aktrp(at)gov.si)
http://www.parkstrunjan.si/index.php?page=static&item=52&tree_root=1
<http://rolnicy.com/sl/pomoc-publiczna/nabor-wnioskow-o-przyznanie-platnosci-bezposrednich,-onw-i-rolnosrodowiskowych-za-2011-08-04.html>
http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/JAVNI_Razpisi/JR142_nov2010/JR_142.pdf
<http://vem.halo.si/razpisi.php?id=000021089>
[http://www.mkgp.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1\[show_single\]=959](http://www.mkgp.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1[show_single]=959)
http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/saSSo/PRP_2007-2013/2009_ukrepi_PRP/323/RD_323_pop_NRP.pdf

9. PRILOGE, KI SI JIH LAHKO PRENESETE IZ SPLETNIH MEST

- Razpisna dokumentacija javni razpis za podporo izvajanju ukrepov na področju razvoja kmetijstva podeželja v občini Piran.
<http://www.piran.si/index.php?page=notice&item=167&id=2311>
- Objava ukrepa Posodabljanje kmetijskih gospodarstev za mlade prevzemnike
<http://www.kmetija.si/new/content/view/3049/33/>
- Javni poziv za predložitev letnih programov turističnih društev na območju občine Piran oz. programov, ki spodbujajo razvoj turizma na območju občine Piran, katere bo Občina Piran sofinancirala iz proračunskih sredstev za leto 2011.
http://www.piran.si/index.php?page=notice&item=167&id=2481&tree_root=1
- Navodila za uveljavljanje ukrepov kmetijske politike za leto 2011
<http://www.google.com/search?hl=sl&rls=com.microsoft%3A%3AIE-Address&q=navodila+za+uveljavljanje+ukrepov+kmetijske+politike+za+leto+2011&aq=0&aq=g1&aql=&oq=Navodila+za+uveljavljanje+ukrepov+kmetijske+politike+za+leto+2011>